

Mai lengyel valóság a fiatal irodalom tükrében

A jelen válogatás a lengyel prózairodalom legfiatalabb képviselőivel kívánja megismertetni a magyar olvasót. A bemutatásra kerülő szövegek összeválogatása során arra törekedtem, hogy minél átfogóbb képet adjanak a legfrissebb lengyel prózairodalom íve mentén kirajzolódó jelenségekről, még akkor is, ha a választás szubjektivitása folytán ezt a képet szükségszerűen relatívnak kell tekintenünk.

Az egyik legszembetűnőbb jelenség a fiatal írók társadalmi tematika iránti fogékonysága, szociális érzékenysége. Kérdés persze, hogy nemzedéki irodalomnak tekinthető-e a kritikusok által ugyancsak alkalmazott „társadalmilag elkötelezett próza” kategóriája?

Mindenesetre bizonyos, hogy a hetvenvalahányas születésű korosztályok világszemléletét az az értékrendbeli konfrontáció határozza meg leginkább, amely a gyermekkor és a felnőtté válás időszaka – kommunista és posztkommunista valósága – között, valamint a fokozatosan kiteljesedő fogyasztói társadalom globalizáció-marginalizáció ellentétében feszül.

A bemutatásra kerülő kilenc szerző mindegyike ugyanakkor egyéni képviselője a fiatal lengyel irodalomnak. Mariusz Sieniewicz onirikus és Daniel Odija valóságghű prózája a formálódó kapitalizmus jelenségeivel és társadalmi-egzisztenciális következményeivel foglalkozik a lecsúszó vidék nézőpontjából. Michał Witkowski, Tomasz Piątek, Małgorzata Nowicka és Monika Mostowik írásai az új életstílus és trendek, a média és reklámok diktálta világot ábrázolják. Sławomir Shuty minden irodalmi konvención kívül álló írásainak fő témája az eluralkodó fogyasztáselv. Joanna Wilengoska a nyelvileg kísérletező, a retrospektív próza képviselője, Wojciech Kuczok elbeszélései szintén a stiláris virtuozitás és nyelvi rétegzettség jegyében születtek.

A bemutatásra kerülő szerzők Lengyelország legkülönbözőbb térségeit képviselik (Varsó, Warmia, Krakkó, Poznań, Szilézia). Jól ismert a lengyel olvasóközönség előtt Mariusz Sieniewicz, Daniel Odija neve (mindkét szerző válogatásban szereplő műve jelölést kapott Lengyelország legnívósabb irodalmi díjára, a NIKE-díjra) Tomasz Piąteké és Wojciech Kuczoké (utóbbinak *Gnój* című regénye elnyerte a legújabb NIKE-díjat, a regény alapján készült film pedig – amelynek forgatókönyvét szintén Kuczok írta – hatalmas sikert aratott a Gdyniai Nagyjátékfilm Fesztiválon és kis híján Oscar-ra jelölték). De itt vannak az idei év nagy befutói is, Sławomir Shuty (a *Paszport Polityki* idei díjazottja irodalom kategóriában) és Michał Witkowski (aki a homoszexualitást szélsőséges szempontból láttató regényével keltett médiafeltűnést), illetve a még kevésbé ismert Joanna Wilengowska és Monika Mostowik, valamint a debütáns Małgorzata Nowicka.

A fiatal irodalom fogadtatása az elmúlt néhány év során sokat javult Lengyelországban. Nagyban hozzájárult ehhez az a kirobbanó siker, amit Dorota Masłowska (1983!) *Lengyel-ruszkai háború a fehér-piros lobogó alatt*¹ című regénye keltett a lengyel könyvpiacra (Keresztes Gáspár fordításában megjelent magyarul).

Válogatásunk alapjául az a *Tekstyli* „a hetvenes évek nemzedékéről” című, a legfrissebb lengyel irodalomból válogató, 2002-ben megjelent antológia szolgált, amelynek szerzői bátran vállalják, hogy szövegegyütésük csupán egy lehetséges változata a legfiatalabb lengyel irodalomnak.

E gondolatokkal kívánok jó olvasást az alábbi összeállításhoz!

Ádám Andrea

NAPÚT

Irodalom, művészet,
környezet

VII. évfolyam 2. szám

Kiadja a Cédrus Művészeti Alapítvány megbízásából a Napkút Kiadó Kft.. Megjelenik évente tízszor.
Főszerkesztő: **Szondi György**. Szerkesztőségi titkár: **Balázs Ilma**. Lapterv: **Gosztola Gábor**.
Szerkesztők: **Balázs Géza** (nyelvművelés), **Bognár Antal** (próza), **Király Farkas** (vers),
Kovács Ildikó (szöveggondozás), **Pencz Levente** (környezet), **Szondi Bence** (tördelés).
Napút-kör: **Csűrös Miklós**, **Gráfik Imre**, **Kosáry Domokos**, **Lászlóffy Aladár**,
Osztovits Levente, **Sánta Ferenc**, **Schwajda György**, **Konrad Sutarski**,
Sütő András, **Székely Magda** (tiszteletbeli konzulensek). • Alapította: **Masszi Péter**.
Szerkesztőség: 1014 Budapest, Szentháromság tér 6. • Telefon: (1) 225-3474
E-mail: napkut@axelero.hu • Honlap: www.napkut.hu
Nyomdai kivitelezés: Érdi Rózsa Nyomda. Terjeszti a Hírker Rt. és az NH Rt.
ISSN: 1419-4082

Ádám Andrea bevezetője
(a borítóbelsőn)
Prágai Tamás verse
(a hátsó borítóbelsőn)

Legyen lengyel

Daniel Odija: Fatelep 3
Tomasz Piątek: Heroin 9
Michał Witkowski: Nyelvtanfolyam
(Keresztes Gáspár fordításai) 16

Szóvár

Bañcerowski Janusz: A lengyel nyelv
törvényi védelméről 23

Legyen lengyel

Mariusz Sieniewicz: A negyedik égbolt 28
Sławomir Shuty: Házi vizit; Kettős szűrő;
Ünnepek!; Vendégségben 38
Małgorzata Nowicka: Üres a ház...
Ádám Andrea fordításai 50
monika mostowik: a csúnyák negyede 53
Joanna Wilengowska: Fogak 57
Wojciech Kuczok: Malignikus reaktilizmus
Mánay Fanni fordításai 64

Tárlat

Lengyel képzőművészek munkái
(a színes mellékleten)
Konrad Sutarski: Négy égbolt 73

Lászlóffy Csaba versei 74
Rác Péter verse 76
Marczinka Csaba verse 77
Károly György szonettjei 78
Krucik Zoltán versei 80
Déri Balázs versei 81
Babics Imre szonettkoszorúja 83
Csáji László Koppány költeménye 89

Berek

Sebeők János: Bagoly mondja 97
Kajner Péter: A föld nem futószalag 98
Immanuel Wallerstein: A nyitott tér dilemmája:
a Társadalmi Világforum jövője 102

Ablak

Széles Klára: Mi is az irodalomtörténeti sikerélmény?
(Csűrös Miklós új könyvéről) 105

Szakolczay Lajos: Kikötő
(Jegyzetek éjfél után) 111

Illusztrációk:
lengyel képzőművészek munkái . . . 15, 37, 49

Melléklet

József Attila-emlékév 2.

Tüskés Tibor, Lászlóffy Aladár, Csontos János, Kerék Imre, Konczek József, Fecske Csaba, Koppány Zsolt, Petneházy Kiss Bence, Ihász-Kovács Éva, Bornemisza Attila, Csokonai Attila, Dénes László, Bíró József, Baán Tibor, Bayer Béla, BuSzabó Dezső

Március 15. alkalmából a Napút-kör tagjai közül Székely Magda Kossuth-díjjal, Sütő Andrást pedig a Magyar Köztársasági Érdemrend nagykeresztjével tüntették ki. Mindkét kedves konzulensünknek, ugyanígy az e lapszámban szereplő friss József Attila-díjas költőknek, gratulálunk.

A folyóiratszám megjelentetését támogatta az Instytut Książki – ©POLAND Fordítási Program, az Országos Lengyel Kisebbségi Önkormányzat, a Magyarországi Lengyelség Múzeuma és Levéltára, valamint a Budavári Lengyel Önkormányzat.

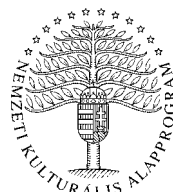

©POLAND

Folyóiratunk támogatói:

NEMZETI KULTURÁLIS ÖRÖKSÉG
MINISZTERIUMA

NAPÚT

Irodalom, művészet,
környezet

VII. évfolyam 2. szám

Legyen lengyel

HILARY GILEWSKY
(LENGYELORSZÁG)

E számunk képzőművész vendégei a visegrádi országokban élő lengyel származású képzőművészek: Darina Krygiel, Oskar Pawlas, Paweł Wałach, Walter Taszek (Csehország); Helena Jacyno, Hilary Gilewski, Juriana Jur, Krystyna Grzegocka (Lengyelország); Xenia Bergerová, Jan Berger, Tadeusz Z. Błóński (Szlovákia); Krzysztof Ducki, Halina Keményffyné-Krawczun, Mariola Manyák, Maria Rajmon, Zenobia Siekierski, Robert Świerkiewicz, Wanda Szykshyan és Marian Trojan (Magyarország).